

Berilo jugoslovanskega odbora

iz Italije

BOZZOVICCI

POŠILJA: IVAN UČENIKOV - KAIRO - RUE MAN/HAET EL MAHRANI ŠT. 5 - IX/NT. DE/NO

SREDNJI VZHOD

Št. 26

10. APRILA 1942

Heluja

+ IVAN HRIBAR

Veliki petek 1941. Strašen dan za ves slovenski rod. Na Gorenjsko so vdrle tolpe prusjaških Hunov, po Štajerskem morijo in požigajo krvoločne Hitlerjeve horde. Slovenija krvavi na vseh koncih in krajih...

Naslednjega dne paradiirajo po Ljubljani laški besedolomci. Naša bela Ljubljana je prazna in mrtva. Med razcapanimi laškimi uniformami ni enega civilista.

En sam zamolkel pljusk v Ljubljano. Eden največjih stvariteljev in zvestih sinov slovenskega naroda, devetdesetletni Ivan Hribar zapuša slovensko zemljo, ki jo je

tako požrtvovalno ljubil in ki sta jo oskrnila germanski barbar in podli laški lizun, za katerega slovenski besedni zaklad še nima ustrežajočega imena. Pod prvimi germanskimi bombami se je zrušil v Beogradu voditelj katoliških Slovencev, dr. Fran Kulovec, podpredsednik takratne kr. vlade. Slovenski narod je bil težko zadet v svojih vrhovih.

Lanski veliki petek traja že polno leto. Na potoke slovenske krvi je vsekala slovenska zemlja in reke solza so jo namočile za stoletja. Veliki petek slovenskega rodu, prepolen trpljenja in žalosti! Požgana so naša naselja, v mnogih gospodari tujec. Razdejana je slovenska družina: oče v grobu, sin v ujetništvu, otroci bogve kje, iztrgani iz naročja lastne matere. Trpljenje je hujše kakor v dneh turških pohodov. Resnična Golgota domuje v vsaki slovenski hiši, v vsaki najmanjši koči. Jetnišnice so nabite, koncentracijska taborišča prenapolnjena, grobovi naraščajo v nedogled.

Ledeni mraz pritiska na naša srca, ko nam z dneva v dan, ob vsaki uri uhajajo misli tja, kjer že tako dolgo vlada veliki petek. Redke so vesti, ki prihajajo iz domovine, zato pa strašne in krute... Na desetine streljanih, na stotine obsojenih, na tisoče aretiranih, na deset tisoče nagnanih v koncentracijska taborišča, na sto tisoče izgnanih z rodne zemlje... Te pretresujoče vesti se vrstijo z meseca v mesec. Koliko jih je padlo pred tem in koliko jih bo za tem? Kaj se dogaja na Gorenjskem in Štajerskem? Kaj na Koroškem in v Primorju?... Koščena smrt žanje svojo bogato žetev. Dantejeva jama se je razširila od Soče čez vso slovensko zemljo. Ena sama ogromna solza, en sam veliki križ od Velikoveca do Čabra in od Murske Sobote do Kobarida. Na tem križu visi slovenski rod, v strašnih mukah in nepopisnem trpljenju.

Mogoče je ta rod-mučenik klonil glavo, mogoče se mu je izvil v trenutkih obupa vzklik: "Moj Bog, zakaj si me zapustil?" Mogoče je molil prav v teh dneh pred enim letom: "Oče, če je mogoče, odvrni ta kelih trpljenja od nas!"

Ali trpljenje je moralo priti, moralo je priti

zato, da bo VSTAJENJE veličastno in zapečateno za vse čase. Na težko, strašno Golgoto se je vspel slovenski rod. Vspel se je zato, ker je imel na izbiro samo dve poti: Skriviti hrbtnico, vreči se sovražniku na kolena, izbrisati svojo narodno bit za vselej in zaplesati se počasnemu, ali zato zanešljivemu izumiranju, mogoče celo z nekrvavimi sredstvi. To je bila ena pot. Druga: Dvigniti glavo, upreti se sovragu in postaviti se na stran pravice, ali s tem tudi na stran mučenštva. Tretje izbire ni bilo. Vspel se je tudi zato, da reši in utrdi Veliko Jugoslavijo, ki mu je edino pribežališče.

Slovenski narod je izbral zase in s tem tudi za

vso tisto tretjino Slovencev, ki še nikdar ni okusila sadu svobode, drugo pot. Pot samozaveesti, jeklene volje, pot narodne časti in poguma, pot življenja! Izbral si je trnjevo pot mučenštva in je s tem poklical na svojo narodno stavbo neporušljivo streho, ki daje narodu krono popolne zrelosti.

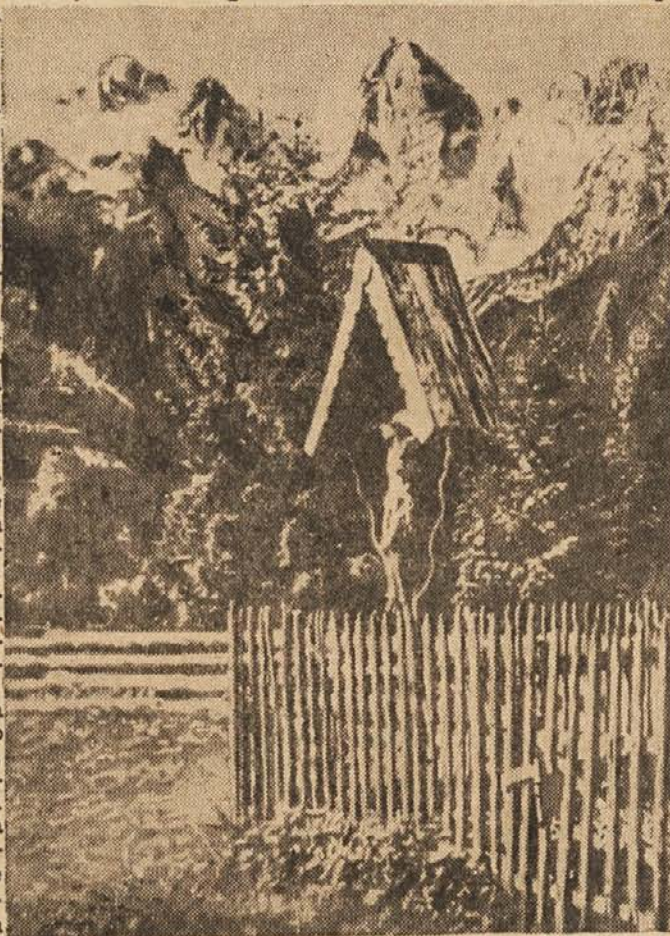
Pred letom dni smo Slovenci postali narod, pred vsem svetom smo položili zadnjo izkušnjo. S tem dnem dalje mora ta svet računati z nami kot enakovrednim činiteljem evropske skupnosti. Draga je bila ta naša preizkušnja, zato ne bo nikdar pozabljena. Potrebna je bila za vse tiste zanamce, ki bodo mogoče brez nas, uživali sadove sedanjega mučeniškega trpljenja. Ponos navdaja vse pripadnike slovenskega rodu, ponos, da je on, kar so ustvarjali in pripravljali naši velikani deset in desetletja rodilo pozitiven sad. Narod, ki je tako odlično prestal izkušnjo zrelosti v lanskem aprilu, bo vstal krepak in močan kot trden opornik Velike Jugoslavije.

Velika noč je tu. Vstajenje nam je v mislih, čeravno vlada še povsod veliki petek trpljenja, žalosti; krvi in solza. Vsa Evropa je zakrita v mrak in obup. Tako kakor so zakriti oltarji po naših cerkvah v velikem tednu. German-sko-laško divjaštvo opravlja svoje orgije od severo-norveških ledenikov pa vse do španske meje; od Finske ga zaliva do Krete. In v prečniku Evrope od Rokavskega preliva pa do Ukrajinskih step. Enajst evropskih držav ječi pod barbariskim pruskim kopitom, štiri nadaljne so skrivile hrbtnice in postale germanske kolonije. Trije nadaljni germansko-laški protektorati hlapčujejo Hitlerju. "Novi red" je vklenil v germansko-laške verige vso Evropo. Niti enega naroda ni več v Evropi, ki bi mu germanski novi red prinesel.

Ali narodi so tu, živi in čvrsti, čeravno za hip zadušeni. Milijoni in milijoni stiskajo pesti, škrip-ljejo z zobmi in prisegajo maščevanje.

Na veliki petek "...glej, pregrinjalo templja se pretrga na dvoje od vrha do tal; in zemlja se potre-

(Nadaljevanje na 2. str.!)

VELIKA NOČ NA SLOVENSKEM

(Nadaljevanje s 1.str.!)
se in skale se razpokajo. Grobovi se odpro in trupla mnogih, ki so umrli, vstanejo..." (Ev. sv. Matevža 27.pogl.). Ta veliki petek se bo obnovil. Hitlerjev red se bo pretrgal, zemlja se bo tresla in skale bodo pokale od udarcev maščevalcev. Skriti bodo vstajali, da izbrisejo za vedno zadnje ostanke evropskega barbarstva.

Armada V (Victory - zmaga) po naše VSTAJENJE so pripravljene in velika noč ne more biti več daleč. VSTAJENJE slovenskega naroda, vstajenje tudi zadnjega pripadnika našega rodu in vsega človeštva! Vstajenje dveh milijonov Slovencev od Nadiže preko Visokih Tur pa do Monoštra v Panonski nižini. Slovenija bo vstala in njen prostor v Veliki Jugoslaviji ji je zagotovljen! - Aleluja!

Na ruskih stepah bodo Nemci prejeli smrtni udar

(GOVOR NJ. VEL. KRALJA PETRA II. NA DAN NARODNE REVOLUCIJE 27.3.1942)

Dragi Moji Srbi, Hrvatje in Slovenci!

Šo!" Te besede so bile verni tolmač vsega onega, kar je največje in najbolj čestito v našem narodu. Tudi danes po naših gozdovih in gorah veje ta duh, duh časti in požrtvovanja in ta duh je najboljšje jamstvo za obnovo naše domovine.

Živimo v znameniti dobi, ko se med hudim in dobrim vodi najbolj ogorčena borba, ki jo svet pozna. V tej borbi smo našli svoje mesto že pred stoletji. Če bi se vклонili sili, kakor so to predlagali takratni upravitelji, bi našo zemljo kljub temu razdejali in razkosali sosedje. Naše gospodarsko življenje bi bilo kljub vsemu uničeno, ker bi lažnjivi prijatelji pobrali vse, naši otroci pa bi šklopotali bosi in lačni.

V Jugoslaviji nikomér ni bilo zajamčeno življenje niti njegov imetek. Naše polke bi gonili po prostiranih ruskih stepah proti svojim lastnim bratom, da si z lastno krvjo skujejo verige lastnega suženjstva. Trpljenje ne bi v nobenem slučaju šlo mimo nas, kakor ni šlo mimo narodov, ki so sprejeli novi red. Kri in solze bi nas napajale. Vrhunec naše nesreče pa bi bila sramota, ki bi nas pregnjala pred nami samimi in pred drugimi.

27. marca smo kot narod izpovedali svojo besedo in si določili mesto v veliki borbi današnjih dni. Pretečeno leto je leto trpljenja. Hitlerjeva Nemčija je iznenadila človeštvo s svojim krvoločtvom. Že po-

prej smo poznali Nemce, ali tokrat so oni nadkrilili vsa zverinstva; v naši zemlji bolj kakor v katerikoli drugi. Zažigali so naselja, razorali mesta, organizirali razbojništva, pobijali vse, ne glede na spol in starost. Množenstveni uboji v Kragujevcu in Kraljevu bodo ostali večna sramota nemškega orožja. Hitler in Mussolini sta se trudila, da dvigneta brata na brata, očeta na sina in ustvarita tako pravo meščansko vojno. Te medsebojne borbe so največji uspehi, ki so jih Nemci in Italijani dosegli v Jugoslaviji. Ali, poleg vseh začasnih tegob in nesreč, dragi Moji Srbi, Hrvatje in Slovenci, vi ste pokazali hrabro obnašanje in si pridobili obče priznanje v svetu pred vsemi svobodnimi narodi in vaša dela se cenijo kot čudeži. Zmaga bo na strani tistega, kjer stojimo mi, to je zmaga zaveznikov. Borba velikanov se približuje svojemu vrhuncu. Ogromne industrijske in vojne zmogljivosti Amerike in Anglije so v pogonu. Že mesece napadajo naši ruski bratje nemško vojsko, potem ko so hrabro vzdržali strahoviti nemški naval. Že mesece Rusi lomijo do sedaj nepremagljive nemške armade. Na ruskih stepah bodo Nemci prejeli svoj smrtni udarec.

Srbi, Hrvatje in Slovenci, kakšna je naša vloga in kakšne so naše dolžnosti v tem trenutku! V lanskem aprilu so Nemci zmagali z orožjem. Ta borba je našemu narodu prinesla ogromnih žrtev, ampak tudi mnogo slave. Potrebno je, da pridemo zopet k sebi po težkih udarcih. Potrebno je, da se zberete vsi pod vodstvo generala Draže Mihailovića, glavnega poveljnika naše vojske, ki se bori v Jugoslaviji. Ne prenačite se z akcijami, ki bi povzročale nove žrtve in ki bi ne bile v pravem razmerju z doseženimi uspehi! V borbo boste stopili takrat, ko napoči čas in bo zadonel poklic na udar! Zmaga naših zaveznikov, vaše junastvo, kakor tudi potreba, da zgradimo skupni dom, to so jamstva za naše končno osvobojenje in obnovo naše države.

Ena najvažnejših skrbi po končani vojni bo skrbstvo za sirote, ki so jim roditelji padli v borbi za domovino.

Popolna državna neodvisnost na zunaj in jasno izražena narodna volja v notranjosti, to sta dve osnovni načeli Moje vladavine, ki sta bili proglašeni ob zori 27. marca 1941.

Naj bo današnji 27. marec ne samo za vse nas in mene, dan vere v boljšo bodočnost, pač pa dan vere tudi za ostale narode!

Tako nam Bog pomaga!

Peter II.

Beograd i Split

Dubrovnik

Cvetna nedelja, 6 aprila 1941, u rano zoru...

Po pločnicima starog Dioklecijanovog grada još su odzvanjali samotni koraci noćnih stražara. Rane mlekarice ovoga jutra, užurbano se kretahu da posvrše čim pre svakodnevní posao, jer danas crkva slavi uspomenu svečanog Isusovog ulaska u Jerusalem. Moraju se maslinove grančice odneti u crkvu na blagoslov.

A koje se majke, koje žene i sestre nisu spremale, još u predvečerje, da sutra porane u hram Gospođinji po blagoslovljene maslinove grančice? Da ponesu svojim kućama taj simbol mira i da se baš toga dana za taj mir skrušeno pomole Gospodu: AVE, SPES UNICA?

Šest sati jutro.- Polupospani zvonar Sv. Duje penjao se ka zvoniku, da zvonjavom probudi splitsko građanstvo i nagovesti hrišćanima svetačni dan.

Ali netko je za par sekundi predusreo staroga zvonara...

Split, kojeg je po tradicionalnom običaju već decenijama toga dana budilo isto zvono, bio je iznenada naglo prodrman. Melodični zvuk starinskog zvona Sv. Duje, koji svojim konstatnim ritmom uobičava polako buditi splitsko građanstvo, bio je ovoga puta zamijenjen strašnom i nenadnom detonacijom.

Mesto zvona, orgulja i psalma koji su toga dana trebali da, u slavu Božijeg triunfalnog ulaska u Davidov grad, ispunjuju stari Dioklecijanov Peristil, zujanje motora, bombe i krv nagovestiše splitskom građanstvu ulazak modernog Atile, Hitlera, u novu krvavu klaonicu.

U prvom svanuću padoše bombe neprijateljskih aviona na grad Split! Bombe prekinuše svaku jučerašnju diskusiju o miru i ratu. Stvorile su pravi i nepobitan početak rata, što se više neda izbeći. Splitsko građanstvo tako je doznalo da je napadnut naš mir i naša zemlja.

Split je taj dan očekivao! Split je znao i razumio značenje 27. marta, pa ga rat nije iznenadio. Njega je samo za trenutak začudio brutalan i nenadan napadaj na otvoreni grad bez objave rata, ali i to samo za trenutak. Jer kad stigoše prvi glasovi o našem prestolnom gradu Beogradu, onda je sličanima bilo jasno zašto je napadaj na Jugoslaviju počeo bombardovanjem dvaju gradova, Beograda i Splita.

27 marta, Split, taj stari hrvatski puntarski

(Nastavlja se na str.3)

Velikonoćni pozdrav

preds. jug. odbora iz Italije dr. I. M. Čoka

Štiriindvajseti veliki petek v suženstvu in trpljenju. Štiriindvajset velikih noči upanja in vere v pravičnost in osvobođenje. Štiriindvajset velikih hrepenenj, štiriindvajset novih razočaranj. Iz leta v leto so se porajala nova upanja, kovalе nove nade. Vera pa je terjala nove žrtve... Še več jugoslovanske krvi, še več materinih solza. Iz leta v leto so se stiskale pesti, so šklepetali zobje in se vile molitve v nebo... Usoda pa je čakala in odlašala.

Lanski 27. marec je načel laške verige, na katerih je prikovanih šeststotisoč Slovencev in Hrvatov. Šeststotisoč src je tega dne zadržalo v upanju in nadi. Zda j ali nikoli... Tega dne je bil postavljen prvi opornik jugoslovanskega Trsta, jugoslovanske Gorice, jugoslovanske Istre in jugoslovanske Korotana. 27. marec je pretrgal umetne državne meje; skozi grom topov je zadonel poklic - na okope. Zda j ali nikoli...

Lanski veliki teden je raztegnil jugoslovansko bolečino prav do zadnjega mejnika, kjer utripa jugoslovansko srce. Lanski veliki teden je strnil naše trpljenje in s krvjo in solzami zgnel našo skupno usodnost. Triindvajset let so naša srca utripala vsako zase, lanska velika noč pa je te utripe združila v en sam mogočen utrip. Lanska velika noč je združila vse Slovence in s skupnim trpljenjem povezala vse Jugoslovane. Lanska velika noč je vstajenje našega popolnega zedinjenja.

Skupno smo se podali na pot - pot, ki je en sam veliki križev pot. In v tem lanskem velikem tednu je tam v daljavi zažarela velika Jugoslavija. Naša pot do nje vodi skozi mlake krvi in solza, preko neštivilnih grobov in gorja. Ali mi gremo naprej - naravnost k njej k veliki Jugoslaviji. Pobijajo in tolčejo nas, zasramujejo in obrekujejo - tako kakor so počenjale razbojniške tolpe z Njim pred tisoč in toliko leti. Pobijajo nas z leve in desne na naši poti; med tujo tolpo so tudi - bratje, ki jih je sam Bog udaril s slepoto izdajstva. Marsikdo omahne v smrt, so tudi slabiči med nami, ki iščejo bližnjic in lažjih steza, ali tudi oni pridejo za nami, še predno bomo ob vznožju.

Še dolga je naša pot, mnogo je še postaj bridkosti in muk, marsikdo bo še omagal, ali ognjišče Velike Jugoslavije je z vsakim dnem večje in bližje. Res nam je pogled premnogokrat zastrt, res se ogenj za hip ugasne, ali Velika Jugoslavija je tu, ker jo je postavil sam Bog.

Da bi jo dosegli čimprej, to je želja, ki jo iz srca želi na letošnjo veliko noč vsem rojakom in vsem Jugoslovanom

dr. Ivan Marija Čok.

BEOGRAD I SPLIT (Produženje sa 2. str.)

grad, takmičilo se Beogradom u delirijumu ushiđenja i zadovoljstva. Sve se stranke i grupacije za čas nadjoše u jednu jedinstvenu falangu. Dojučerašnji politički protivnici, ljubili su se i grlili po ulicama. Jedna misao, jedna vera obuhvatila je čitavo splitsko gradjanstvo, čitavu Dalmaciju: SLOBODNA I VELIKA JUGOSLAVIJA!

Split i Dalmacija bili su u punoj duhovnoj vezi sa 27 marta, pa čak donekle i potstrekači te revolucije.

To nije moglo proći neopaženo onima koji su krojili Minhensku pravdu Jugoslaviji. I njihov bes srušio se na ta dva otvorena grada.

Bombe su padale nad gradom i nejaka deca i starci postadoše prve žrtve.

Nad Beogradom sručila se teutonska bestidnost i životinjski nagon nemačkih kulturtregera! Beograd je već 6 aprila, u ranu zoru, prije bilo kojeg neprijateljstva na granicama Jugoslavije, skupo platilo svoju privrženost slobodi i nacionalnom ponosu!

U istim časovima plaćao je i Split svoj obol, doduše neprisposobivo blaže, ali plaćao ge je radi istih principa.

Čudnovata je igra sudbine, tajanstveni su putevi Gospodnji!

Splitska omladina je prva klicala prestolonasledniku Srbije Aleksandru, kao budućem Kralju Jugoslavije. Te je poklike, i ako ugušene bajunetama austrijskih žandara, mladi prestolonaslednik Srbije, stojeći na pramcu broda koji se polako odalečivao iz splitske luke, još za dugo vremena dobro čuo i nikad zaboravio nije.

Velikonoćno vječilo

ministra dr. Mihe Kreka

V sončnem Egiptu praznujete letošnjo Veliko noč. Našo domovino bi je sedem strašnih nadlog, o kakršnih smo otroci klepetali iz zgodb starega zakona. Preko celega sveta se je razširilo sedem "suhih" let, o katerih je sanjal Jožef, ki je bil prodan in izgnan v Egipet. Ob skrivnostnem Nilu upate in sanjate na sedem srečnih let, ki bodo prišla za naš narod, ko se bodo dopolnile ure trpljenja in prišlo odrešenje.

Iz Egipta je Mojzes vodil svojo vojsko in osvojil domovino.

Iz Egipta - svojega pregnanstva - se je Gospod povrnil v Nazaret in Jeruzalem.

Ko te-le misli letos ponavljate v svojih spominih, ali se Vam ne zdi, da ste Vi tisto seme izkrvavelega naroda, iz katerega bo zrastle nova Jugoslavija v svoje odrešenje.

Pri vsej bolečini Velikega tedna, upanje na Veliko nedeljo nikdar ne ugasne, ampak neprestano gori in nam življenje daje.

Ko letošnjo Veliko noč zopet slavimo zmago Boga in Odrešenika, zmago dobrega nad zlim, počastimo ga z živim prepričanjem in nepremagljivo vero v odrešenje naše domovine v mogočni in srečni Jugoslaviji.

Na krilih Belega Orla Kralja Petra II., za ponosno jugoslovansko trobojnico, bomo šli do zadnjega moža vsi Slovenci tisti veliki dan, oznanjevat našim materam in sestram, očetom in bratom, da je Bog presekal Rdeče morje gorja, ki potaplja naše domove in je prižgal zlato zarjo narodne svobode.

In tedaj bodo v Brdih in na Sv. Gori, po dolinah Soče in po Krasu, od Trsta do Ljubljane in Celovca, od Istre do Prekmurskih nižav, na Brezjah, na sv. Višarjah in pri Gospej Sveti, slovenski fantje zvonili in vabili slovenski narod k novi procesiji zahvale za odrešenje. V vsakem oknu bodo gorele sveče in luči veselja, v vseh srcih bo polno ljubezni, razlegala se bo pesem sreče po dolinah in bregovih, ko bo jugoslovanska vojska spremljala od smrti vstalega Boga skozi naše vasi:

Zveličar naš je vstal iz groba,
Vesel' prepevaj o Kristjan,
Premagana je vsa hudoba
Dan's je rešenja tvoj'ga dan!

Naj bo v teh mislih
Srečna in vesela
Tudi letošnja
Velika noč!

dr. Krek Miha

Dalmacija je prva u prošlom svetskom ratu podigla zastavu ujedinjene Jugoslavije i pridružila se Srbiji u borbi za oslobodjenje i ujedinjenje.

Split je prvi primio smrtno ostatke Kralja Aleksandra i predao ih je, uz plač i bol celokupne Dalmacije, Zagrebu i Beogradu.

Dalmacija je primila 27 marta kao dan njene vlastite slobode.

Splitu i Beogradu, na isti dan, na isti način, u istim časovima, stoletni neprijatelji celokupnog našeg naroda, navestiše početak nove i krvave kalvarije, ali i nesvesno ... POČETAK VEĆE, JAČE I SLOŽNIJE JUGOSLAVIJE!

Ing. Manfred Paštrović

Bilanca krvi in solza

Četniki se po Gorenjskem upirajo nemškemu nasilju

Po umiku jugoslovanske vojske iz Gorenjske so zasedle srez Radovljico najprej laške čete, ki so prišle 2. jesenice na Veliko soboto 12.4.1941 najprej do Radovljice, v ostale kraje tega sreza pa na Veliko nedeljo dne 13.4.1941. V Radovljici se je naselilo laško vojaštvo v Sokolskem domu. Lahi so zasedali v glavnem srez Radovljico in deloma tudi srez Škofje-lški, medtem ko so Nemci zasedali srez Kranj, prodirajoči preko Ljubelja in Jezerskega vrha. Radovljiški okraj so Lahi zapustili že 18. aprila in ga prepustili Nemcem. V nedeljo 27. julija so v Radovljici slovesno razvili prusjaško zastavo in pri tej priliki je držal svečani govor kapetan nemške vojske dr. Domenig, ki pa ni govoril v slovenskem jeziku, čeravno je prvotno nameraval. To pa zato, ker Slovencev razen zelo majhnega števila uradništva sploh zraven ni bilo. Govor je bil ena sama grožnja in sramotitev Slovencev. Te pretnje so Prusjaki izvajali z največjo bestialnostjo, ki jo pozna svetovna zgodovina.

Nemci so vdirali v zasebne hiše ponoči, odnašali vse kar je predstavljalo količjak vrednosti. Tako so v Radovljici iz ene same hiše pobrali: 2 pis. stroja, 2 fotografska aparata, vse fotografske potrebščine, gramofon, moško in žensko kolo, 4 pare čevljev, 4 obleke, 24 rjuh, mnogo moškega in ženskega perila, namizne prte in servijete, moško zlato uro z verižico, dva perzianca, 35200 din gotovine itd. Nemci so ropali po načrtu. V hiše so vdirali okrog polnoči. 20 nemških banditov je vdrlo v notranjost, po 20 pa jih je obkrožilo hišo. Ljudi so zmetali iz postelj, nato pa začeli z ropom. V Radovljici niso izpustili niti ene hiše. Ko so nekateri meščani zahtevali v naslednjih dneh, da jim poveljstvo izstavi vsaj potrdilo o nakradenem blagu, so tiste, ki so se pritožili pozaprlji in jih obdolžili razžalitve nemške armade. Koncem aprila 1941 je nemška zasedbena oblast prešla v civilno upravo. Načelnik civilne uprave zasedenih pokrajin Kranjske in Koroške je nadomestujoči Gauleiter Franc Kutschera, ki ima sedež na Bledu. Franc Kutschera bo s črnimi črkami zapisan v spominu vseh Slovencev na zasedenem ozemlju. To ime pomeni danes in v bodoče najtemnejšo dobo nacističnega uničevalnega dela nad slovenskim narodom.

NASILNO ODSSELJEVANJE

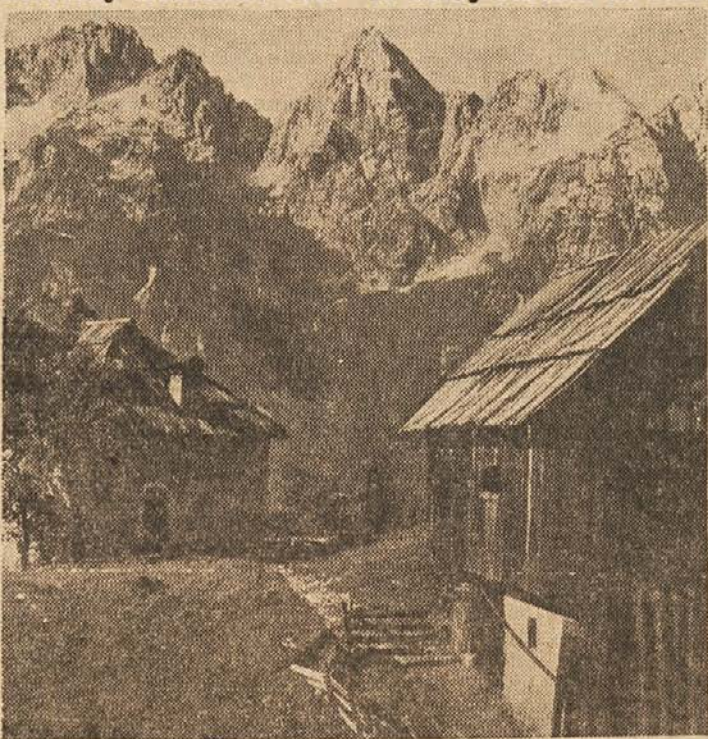
Prvo delo nemških oblastnikov na Gorenjskem je bilo, da čimprej izselijo slovensko prebivalstvo iz Gorenjske in na ta način pospešijo načrtno germanizacijo. Že v četrtek 1. maja 1941 je prišlo na zasedeno ozemlje večje število S.A. oddelkov. Ti so pozaprlji vse intelektualno prebivalstvo: vse duhovnike, učitelje, državne uradnike, odvetnike itd. Edino v Radovljiškem srezu niso zaprlji zdravnikov. Vse aretirane so odpeljali 6. maja v Begunje. Nove skupine aretirancev so sledile 28. in 29. maja. 19. in 20. maja so postavili v Št. Vidu nad Ljubljano ogromno taborišče, kamor so spravili na stotine in stotine aretirancev. V Begunje pa so pričeli dovažati "komuniste". Med te so prištevili vse, ki so jih zaprlji. Ž njimi so naravnost nečloveško postopali. Ob koncu septembra 1941 so precejšnje število "komunistov" prepe-ljali v taborišče Kraut na Koroško. Vsi zaporniki v Begunjah si žele priti tja, da na ta način uidejo talstvu. V Št. Vidu nad Ljubljano so aretiranci izpostavljeni največjim duševnim in telesnim mukam. V službi "za čast nemškega naroda" se nad šibkimi starci vežbajo mladi S.S. pripravniki iz Kočevskega, ki pretepajo stare moše, družinske očete, jih silijo, da po golih kolenih in komolcih hodijo po dvorišču to-

liko časa, da si vsa kolena in komolce do krvi odrg-nejo in popadajo v nezavest. Če kdo pri tem opeša ali počiva, ga nabijejo s korobači. Take kazni je deležen vsak, če je le pogledal skozi okno, ko so druge muči-li in so to mučitelji opazili.

V maju in juniju 1941 so Nemci izvršili v Radov-ljiškem okraju pregled prebivalstva. Ti pregledi so imeli namen ugotoviti koliko in katere Slovence bodo izselili. Odselitev se je pričela v Radovljiškem o-kraju 1. julija. Iz Jesenic so izgnali v Srbijo in si-cer v Valjevo in okolico 231 oseb, iz Kranjske gore 21, iz Gorij 45, Bohinjske srednje vasi 8, iz Bohinj-ske Bistrice 17, iz Bleda 41, iz Lesc 16, iz Begun-j 23, iz Radovljice 107.

Nasilno odseljevanje je vzbudilo med prebivals-tvom reakcijo. Ljudje so bežali v gore. Organizirali so se v četniške formacije in ker so mislili, da se s pristopom Rusije v vojno, vojna bliža koncu, so začeli z oboroženimi nastopi proti germanskim vasiljv-cem. V noči med 27. in 28. julijem so četniki razdeja-li nekaj cestnih in železniških mostov ter izprazni-li nekaj vojaških skladišč.

Zaradi tega je 28. julija izšel razglas Kutschere, s katerim je bilo proglašeno obsedno stanje. 1. avgusta so četniki razstrelili most v Mostah pri Radovljici, ravno tam so tudi razdejali most na državni cesti. 2. avgusta je zaradi tega poslovalo v Begunjah izredno sodišče, ki je izreklo 4 smrtne obsod-be. Ustreljeni so bili: Ig-nac HREN iz Kamnika, Leopold DERMEJ iz Kamnika, Mirko EKSLEH iz Kamne gorice in Alojz GLAVIČ iz Moravč. U-streljeni so bili ob cesti, ki vodi iz Begunj v Tržič. 5. avgusta so četniki napad-li skladišče živil v Globokem pri Radovljici. 5. avgus-ta so Nemci nalepili plakat, v katerem so sporočili pre-bivalstvu, da so ustrelili 8 četnikov. 6. avgusta so četniki napadli elektrarno v Vintgarju. Še istega dne je poslovalo izredno sodiš-če v Begunjah. Ustreljeni so bili: Milan KOLARIČ iz Pre-dvora, Stanislav KALIŠNIK iz Predvora, Kazimir ČERNE iz

MERTULJKOVA SKUPINA NA GORENJSKEM

Kamne gorice in Ivan FINŽGAR iz Javornika.

V prvih dneh avgusta je bilo središče četnikov na Možakli nad Jesenicami. Civilno prebivalstvo jih je preskrbovalo s hrano in poročili. V neki bitki med nemškimi policaji in četniki je bil ranjen v vrat in ujet Ivan FINŽGAR, ki so ga Nemci justificirali ter poleg njega postrelili še 10 talcev iz Begunj.

7. avgusta je bil iz zasede ustreljen na cesti Bled-Bohinj Svetina Franc iz Mlinega, ker je izdajal četnike Nemcem. V noči med 7. in 8. avgustom so Nemci poslali na Jelovico močan oddelek nemške vojske s topništvom. Nemcev je bilo okrog 3000. Ogorčene bit-ke so se vršile po Možakli in na Pokljuki. 9. avgusta je izšel proglas v nemškem jeziku, v katerem je Kut-schera objavil, da je bil ustreljen nemški policaj in da so zato ustrelili 10 novih talcev. 19. avgusta je zopet poslovalo izredno sodišče in obsodilo na smrt 6 moških iz Dravogradskega okraja, ki so bili takoj ustreljeni v Begunjah. Istega dne je bil na smrt na vešalih obsojen Milorad STOSIČ, ki je bil obdolžen, da je usmrtil 34 letnega Nemca Walterja Heckerja na Storžiču. Ljudje so pripovedovali, da se je Stosič prostovoljno javil, čeravno nedolžen, da ne bi bilo zopet 10 nedolžnih ljudi ustreljenih. Ustreljeni so bili: Franc ŠTERN iz Fara pri Dravogradu, Henrik ŠA-GERNIK tudi od tam, Gregor MEŽNAR iz Hrašč, Rafael PAVLIN iz Prevalj, Mihael SPACAPAN in Anton JERIČ o-ba iz Prevalj. 21. avgusta so četniki z ročnimi bom-bami napadli v Dobravi pri Kropi cestarja Dežmana in neko Ropotarko, ker sta ovajala četnike. 21. avgusta so četniki izvršili v gozdu med Smlednikom in Vikr-

(Nadaljevanje na 5. strani)

(Nadaljevanje iz 4.strani)

čani s strojnico napad na auto, v katerem so domnevali, da se vozi politični komisar dr. Skalka. Istočasno so četniki ubili nekega gostilničarja ker jih je ovajal. 22. avgusta so Nemci zaradi tega ustrelili 5 moških iz Kamniškega sreza. Poleg tega so bili ustreljeni še: PEČNIK Franc iz Kamnika, PREGELJ Ivan iz Kamne gorice, GRUDEM Stefan iz Golnika, SITAR Jernej, Jeranovo, ŠEŠEK Franc, Bukovica, JEGLIČ Anton, Kamnik, OREHEK Anton, Moravče, SUŠNIK Janez, Jeranovo, REPIČ Božidar, Kamnik, DROLC Franc, Kamnik. 22. avgusta je bil v Ljubnem ustreljen Ciril Praprotnik kot ovaduh gestapa. Kutschera je dal postreliti zaradi tega Feliksa KAUCIČA, ŠTULERJA Mihaela, KRIVICA Jožefa, KRIVICA Antona in SNEDIČA Antona. 25. avgusta je bil v Spodnjih Gorjah ustreljen ovaduh Florjan Ulčar. 26. avgusta je bil ustreljen vodja tkalnice v Jaršah Mladen Halužan. Zaradi Ulčerja so ustrelili Franca SOKLIČA iz Krnice pri Goričanah, Bogoljuba REPETA in Karla REPETA iz Goričan kakor tudi Ivana ZUPANA in Josipa PIKONA iz Gorij. Zaradi ustreljenega Halužana so ustrelili Jakoba DACARINA iz Velikega hriba, Josipa VINARJA iz Radomelj, Franca VIDMARJA iz Kamne gorice, Lovrenca DRGARJA iz Podgorice in rudarja MERCELJA iz Trbovelj. 10. septembra je bil pri Domžalah ustreljen carinski uradnik Johann Wutte. Zaradi tega so bili ustreljeni: DARAGAR Lovrenc iz Podgorice, KOS Franc iz Zaloga, SPAROVIC Peter iz Primekovega, KOROŠEC Andrej iz Domžal, GOLOB Franc iz Dravograda, SLEMIČ Oskar iz Slovenjgrada, HROVAT Ferdinand, Pavel KOROŠEC, Mirko PIRNAT in Ludvik VERTNIK. 3. septembra 1941 so četniki zažgali največjo tovarno povišstva v Sloveniji inž. Remec d.d. na Duplici pri Kamniku. Žago so zažgali, ker je imela ogromna naročila smučk za nemško vojsko. V istem času so četniki zažgali v Kranju Gorjančevo žago iz istih razlogov. 4. septembra so ustrelili 5 moških zaradi uboja nočnega čuvaja tovarne verig v Lescah, Zupana Gabrijela, ki so ga četniki ubili ker se jim je zoperstavil ko so demolirali tovarno, ki je izdelovala sestavne dele za nemško orožje.

Ustreljeni so bili: BERNARD Josip iz Lesc, Anton POJE iz Lesc, DACAR Josip iz Črnuč, Anton MOHORIČ in HRASTEK Franc iz Javornika. 2. septembra je bil ustreljen na Koroški Beli Ivan Hrovat, ki je ovajal četnike Nemcem. Zaradi tega so Nemci ustrelili Fran-

ca PODGORNICA iz Javornika, Albina SAVLIJA iz Jesenic, Franca PRELIHA iz Jesenic, Ludvika STRAŽIŠARJA iz Jesenic in Karla KRAGELJNKA iz Javornika.

V noči med 8. in 9. septembrom so četniki zaklali šoferja Kovača na Posavcu, ker je bil v nemški špijonski službi. Za to dejanje do sedaj še niso nikogar usmrtili.

11. septembra ponoči je pogorela na Jesenicah žaga dr. Rekarja, ki je izdelovala smučke za nemško vojsko. Za izsleditev krivcev so Nemci razpisali 10.000 mark nagrade. Istega dne so Nemci pozvali z javnimi razglasi vse četnike, naj se vrnejo na svoje domove najkasneje do 25. septembra. Obljubili so, da ne bodo nikomer ničesar storili. Vrnili se ni nihče. 18. septembra so četniki napadli auto, v katerem je bila razmejitvena komisija. Pobili so vse Nemce. To se je zgodilo v bližini vasi Rašica pod Šmarno goro. 20. septembra so ob 8. uri zjutraj Nemci zažgali vso vas Rašico, pobili polovico prebivalstva, ostalo pa odpeljali v St. Vid in dalje na jug. Moških niso dobili, ker so že prejšnji dan zbežali k četnikom. Vas Rašica je danes s cerkvijo vred popolna razvalina. 21. septembra so Nemci napadli četnike v Možaklju, pri tem so ubili enega Jeseničana. Na Pokljuki pa so ubili četnika PREŠERNA Antona iz Gorij. 1. oktobra je bil močan spopad med četniki in nemško policijo pri Vodica. Ubita sta bila dva nemška policajca. Med 6. in 9. oktobrom so Nemci poskušali napasti četniško središče na Pokljuki. 9. oktobra so četniki napadli Nemce pri Litijskem mostu in jih nekaj pobili, več pa težko ranili. 10. oktobra so četniki zažgali na Lancovem pri Radovljici inž. Remčovo žago, ki je izdelovala smučke za nemško armado, ujeli komisarja posestva in še enega nemškega uradnika. Nemci so zahtevali, da četniki izročijo nemške ujetnike do 15. oktobra, ker bodo sicer sledile najstrožje represalije. Četniki Nemcem niso izpustili, zato so ustrelili 20 Slovencev iz Radovljice in Lancovega. 16. oktobra so četniki naslovili na civilno upravo na Bledu memorandum, v katerem trdijo, da so jugoslovanska vojska in da morajo Nemci z njimi postopati po mednarodnem pravu, ker da bodo sicer tudi oni z Nemci in nemškimi družinami postopali po nemških receptih.

To je v glavnem bilanca krvi, solza pa tudi junaštva z naše lepe in nikdar pozabljene Gorenjske, ki bo jutri stokratno maščevana.

Delež Jugoslavije v sedanji vojni

V tem tednu obhajamo obletnico, odkar je Jugoslavija stopila v vojno proti osovinskim silam in sprejela nase del borbe človečanstva in civilizacije proti tiraniji, brezvladju in barbarstvu. Naš delež v tej vojni, ki izgleda mogoče na prvi pogled majhen, je zelo pomemben in je imel in ima še danes mogočen vpliv na potek in konec sedanje vojne.

Udeležba Jugoslavije v sedanji vojni je pričela še pred 6. aprilom 1941. Čeravno je naša vlada od pričetka sovražnosti v Evropi dalje, ostala uradno v popolni nevtralnosti, je narod v Jugoslaviji vedel in tudi videl, da je ta nevtralnost samo prividna, ker je vlada pod neprestanim pritiskom osovinskih sil pogloma popuščala in postopoma privedla državo pod vplivna žarišča Nemčije. Zaradi take politike se je javno mnenje močno vznemirjalo in godrnjalo. To narodno nerazpoloženje napram osovinskim silam je močno vplivalo na izvajanje nemških vojnih načrtov. Medtem ko so se Nemci pogajali z našo vlado, so morali neprestano dovažati nova pojačanja na meje Jugoslavije, da bi na ta način izvajali čim močnejši pritisk na javno mnenje, zastrašili narod in s svojimi bajoneti zajamčili potrebno spoštovanje vladi, ki je bila neprikljubljena med narodom. Zaradi takega nemškega manevriranja so se pogajanja z Jugoslavijo zavlačevala in so Nemci izgubili mnogo dragocenega časa za izvršitev svojih načrtov. Po vsem tem je torej jasno, da je že pred 6. aprilom narodno nerazpoloženje, predvsem srbskega dela našega naroda, povzročilo, da so morali Nemci svoje izdelane vojne načrte spreminjati in jim je uhajal čas za pričetek spomladanske ofenzive 1. 1941.

Vojna med Jugoslavijo in osovinskimi silami je bila kratkotrajna in to zaradi ogromne premoči sovražnikov, zaradi nepravilnosti države in vojske za vojno, zaradi pogrešne politike, zaradi izdaje naših sosedov, čeravno so podpisali pogodbe o "večnem prijateljstvu", kakor tudi zaradi izdaje notranjih sovražnikov, ki so kot plačenci sovraga, razkrojili notranjo državno celino in povzročili razsulo v sami vojski. Ali, čeravno je oboroženi spopad trajal

samo malo časa, so njegove posledice zelo velike, tako v vojaškem, kakor tudi v političnem pogledu. Nemci so bili primorani za ta udar koncentrirati in uporabiti 33 divizij in 2000 letal. Zaradi tega so morali svoj nameravani napad na Turčijo odložiti. To je bila velika pridobitev za zaveznike za nadaljni potek vojnih dogodkov v tem letu. Če bi namreč Nemci zavzeli Turčijo, bi dobili na ta način osnovnico za obkoljevalni napad na Rusijo, kakor tudi za napad na angleške posesti na Srednjem vzhodu. Zaradi vojne z Jugoslavijo so Nemci izgubili okrog dva meseca dragocenega časa in so morali napad na Turčijo sploh opustiti, da se ne bi naval na Rusijo preveč zakasnil in da ne bi ruska zima presenetila nemške vojske v ruskih степah. Napad na Rusijo pa se je zaradi posledic takega razvoja dogodkov mogel izvršiti samo frontalno. V tem frontalnem napadu se je Rusom posrečilo, da si v dobro vodenem umikanju zajamčijo šest mesecev časa za izvršitev popolne mobilizacije in koncentracije in da po tem roku preidejo v protinapad ter ustavijo nemška prodiranja. Na Srednjem vzhodu so morali Nemci zaradi izostanka napada na Turčijo prekiniti z organiziranimi nemiri v Iranu in Iraku, kar je zopet izjalo njihove načrte za prodor proti Sueskemu kanalu z vzhodne strani. Zaradi vojne z Jugoslavijo se nemški načrti za 1. 1941: da potolčejo Rusijo, da zavzamejo Sueski kanal in da končajo s vojno v Evropi niso mogli izvršiti. Odložitev teh načrtov za 1. 1942 pa bo za Nemce ne samo draga, pač pa tudi usodepolna.

V političnem pogledu je vojna Jugoslavije proti osovinskim silam v mnogem oslabila ugled "nepremagljive" Nemčije. V začetku 1. 1941 je bila Nemčija na višku svoje slave. Mala Jugoslavija se je uprla zahtevam in pritisku Nemčije, čeravno se je zavedala, da v oboroženem merjenju moči, ne more premagati nemškega vojaškega kolosa. Ali ravno to dejstvo, da sta moralna veličina in vera v končno zmago pravice na strani Jugoslavije, je povzročilo, da je pričela vera v nepremagljivost Nemčije kopneti, najprej pri

(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje s 5.strani)
nevtalcih, potem pa tudi pri samih nemških zavezni-

VOJVODA GEN.DRAŽA MIHAILOVIĆ

Rojeni kritikastri

V eni izmed zadnjih številčk smo ožigosali del naših ljudi, ki jih je zajelo malkontentstvo, živčna razdvojenost in bolesta razdraženost. Na ta članek smo prejeli s strani pametnih in treznih rojakov priznanje in vepodbudo, naj bi še nadalje poskušali z zdravljenjem teh bolnih duš. Prav radi bomo to storili, vendar imamo le malo upanja, da bo kaj zaleglo. Bolezni duš niso na žalost akutne, pač pa prehajajo kaj rade v kronična obolenja, in tu zdravljenje mnogo ne zaleže. Zdravniki, ki so strokovnjaki za zdravljenje bolnih na duši pravijo, da mora takega človeka zadeti podoben udar za ozdravljenje, kakršen je bil tisti udar, ki je povzročil njegovo obolenje...

Imamo pa še eno vrsto bolnih na duši. So to oni majhni, pri tem pa strašno domišljavi ljudje, ki v svojem življenju sami nikoli niso ničesar zgradili, pač pa so povsod napenjali vse sile, da porušijo to kar so drugi zgradili. To so tisti samozvani cenzorji, nadzorniki in kritiki, ki jih obdaja brezmejna domišljija vseznajanja. To so najboljši stratezi gosliniškega omizja, genijalni časnikarji, publicisti, umetniki, glasbeniki itd. V vsaki stroki so doma - ne v organizaciji dela, ne pri pripravah in trudu, ne v inicijatici ideje - ne, ne vse to prepuščajo velikodušno drugim. Včasih se jim posreči pobrati neke kako ideje, ki ji takoj dajo videz lastnega možganskega pridelka, na dolgo in široko kričijo in jo napihujejo v orjaški balon, ki se končno razpoči in od vsega načrta ostane le prazen izpuh. Če pa se jim vendarle posreči neko stvar spraviti na svetlo, je to tako siromaštvo, tak duhovni in tehnični diletanizem, da stvari napravijo več sramote, kakor pa, če bi še nadalje ostali za zapečkom.

Pri zadnjem koncertu, ki ga je izvajala godba kr. garde, smo imeli priliko poslušati take tenkoušneže,

kih. Po razkosanju Jugoslavije vojna v Jugoslaviji ni končana, pač pa se borbe vodijo naprej. Deli naše nepremagane vojske so se umaknili v hribovite predela zahodne Srbije in Bosne, da nadaljujejo z borbo proti sovražnikom, proti zasedbenim oblastem in tudi proti našim notranjim sovražnikom, izdajalcem in plačencem. Zaradi tega odpora je sovražnik primoran na ozemlju Jugoslavije vzdrževati vojsko 31 divizij in to: Italijani 15, Nemci 7, Bolgari 6 in Madjari 3 divizije. Vežnja tako velikega števila sovražnikovih sil v Jugoslaviji ima velik vpliv na sovražne operacije na drugih bojiščih. Tako so laške in nemške čete v Libiji obojene na neuspeh, ker ne morejo dobiti pojačanj, ki bi mogla dospeti edino z območja Jugoslavije. Zaradi četniških akcij naše vojske so vezane osovinske sile v Jugoslaviji potrebne za vzdrževanje reda in v obrambo zasedbenih oblasti. Zaradi vzdrževanja svojih divizij v Jugoslaviji, ne morejo lahi in Madjari poslati na rusko fronto tako velikega števila svojih divizij kakor jih Nemci zahtevajo, da bi njihova pomoč na tem bojišču bila tudi učinkovita. Zaradi vedno silnejše četniške akcije v Jugoslaviji se število sovražnih divizij ne more zmanjšati, pač pa nasprotno, to število se še večja, s tem pa tudi manjša število sovražnih divizij na odločilnih bojiščih. Z neprestanimi četniškimi akcijami so stalno ogrožene prometne zveze skozi Jugoslavijo, tako da je Nemcem nemogoč reden premik čet, kakor tudi pošiljanje vojnega materiala in prehrane preko jugoslovanskega ozemlja, kar seveda vse moti izvajanje nemških vojnih načrtov. Iz vsega tega jasno sledi, da Jugoslavija tudi sedaj aktivno sodeluje v vojni proti osovinskim silam in moti njihove načrte.

Jugoslavija se bo bojevala do konca vojne in do končne zmage nad sovražnikom. Četniška akcija se bo tudi v bodoče nadaljevala in noben teror in pretnje sovražnika ne morejo zastrašiti naših hrabrih borcev za svobodo. Vse ostali narod, ki do dna duše sovraži germanske razbojnike in ciganske lahone, se pripravlja že danes na maščevanje. Vsa Jugoslavija bo pri bodoči splošni ofenzivi proti sovražnikom osnovnica, ki bo sprejela zavezniške čete, se jim pridružila in dala vse svoje sile pri končnem obračunu s sovragi.

Ta naš veliki delež v sedanji vojni, katerega največjo težino nosi srbski del našega naroda je poznan vsem našim zaveznikom in zato pripada našemu narodu tudi zaslužena nagrada in vidno mesto pri bodoči ureditvi Evrope, ki bo počivala na našelih pravičnosti in človečnosti.

Z.Ž.

ki v glavnem nimajo niti posluha, še manj pa glasbene kulture, kako so vse od kraja skritizirali. Poklicni kritiki so nasprotno, dali take ocene, s katerimi smo Jugoslovani lahko ponosni. Kaj je bil vzrok mrmanju in godrnjanju? Prireditelji niso šla skozi njihove roke, pa so jo enostavno obsodili na smrt. Glavno besedo je imela pač zavist.

Na vseh koncih in krajih, povsod se njihovo delo kristalizira v goli kritiki, ki ima vse značilnosti najresnejših duševnih motenj. Za vsak napor, ki mu sami niso dali lastnega blagoslova, najdejo pošteno porcijo omalovaževanja, obrekovanja, kritiziranja in zaničevanja. Zapadnjaki imenujejo te ljudi kritikastre. Takih ljudi je tudi Jugoslavija rodila na žalost na vseh svojih delih vse preveč. Ti ljudje niso rešeto in sito zdrave kritike, ki s svojo strokovno in umestno besedo, utemeljeno na znanju in izkušnjah, čisti in boljše vse kulturno in politično življenje naroda. Ne, to so rojeni intriganti, ljudje polni zavisti, ki jih vsako pošteno priznanje tujega dela zbode in ki svojo lastno lenobo in duhovno uboštvo opravičujejo z omalovaževanjem in obrekovanjem vsega kar od kraja in brez izbire. V vsakem delu in naporu svojega sorojaka vidijo njihove mračne duše neke namišljene koristi, ker vsako narodno delo gledajo samo skozi prizmo profitarstva.

Tudi to skupino ljudi bo domovina prišla krepko za ušesa, ko bodo postavljeni na odgovor, kako so ji služili v njenih najtežjih trenutkih. Ti tisočumetnjakarji, ki jim je glavni posel intriga, kritikastvo, brezdelje in duhovna ignoranca, ne smejo biti ovira pri gradnji in regeneraciji našega naroda. Zato naj najdejo povsod med dela in ustvarjanja voljni mi rojaki, samo prezir in pomilovanje. Naj nihče ne naseda - izmed nas - njihovemu delu rušenja, naj si nihče ne pusti vzeti poguma in vztrajnosti, pač pa delajmo vsi in to z vsemi silami za najvišje cilje v času naše krvave zgodovine! Samo delo in to na vseh poljih, vsak po svojih močeh in sposobnostih, delo, ki ne potrebuje nobenega priznanja in nobenih nagrad bo ustvarilo pogoje za odkup naše svobode. Godrnjače in kritikastre bodo dogodki sami odstranili z naše poti...

SREDIŠČE OPERACIJ PRED LETOM DNI

Izpod domačega latniba

VISOKO ODLIKOVANJE GEN. DRAŽE MIHAILOVIČA Nj. Vel. Kralj Peter II. je na dan 27. marca 1942 odlikoval vojnega ministra gen. Dražo Mihailoviča z redom Karađordjeve zvezde z meči III. razreda.

VELIKONOČNA ŠTEVILKA se je zakasnila. Krivda ni na naši strani. Obrazložili jo bomo enkrat pozneje, medtem pa naj naši prijatelji, zamudo oprostijo.

SLAVNOSTNA ŠTEVILKA 27. MARCA je bila sprejeta od naših čitateljev z velikim navdušenjem kar potrjujejo številni dopisi in priznanja, ki smo jih prejeli. Radi smo storili kar je bilo mogoče v danih okoliščinah. Vseh 100% naših čitateljev pa ni bilo istih misli, 1% je namreč godrnjal, pa ni povedal zakaj.

PRAV SREČNE IN VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE želi uredništvo "BAZOVICE" naknadno vsem našim vrlim častnikom, podčastnikom, kaplarjem in vojakom tako onim katoliške vere kakor tudi pravoslavnim bratom! Prav prijetne praznike tudi vsem našim rojakinjam in rojakom!

PREJELI SMO: Prosimo, da sporočite vsem našim fantom na bojišču, da jim želimo kar najlepše in prijetnejše velikonočne praznike! Ponosni smo na njih, da jugoslovanskemu imenu delajo čast, svoji domovini pletejo vence vojaških časti, svojemu narodu pa pripravljajo boljše bodočnost! Živeli naši fantje! - Slovenska dekleta iz Kaira.

JUGOSLOVANSKI ODBOR IZ ITALIJE se prav pristržno zahvaljuje vsem, ki so zopet veliko dušno odprli svoja srca in poskrbeli za pirhe našim fantom. Posebno zahvalo izreka odbor poslaniku kr. Jugoslavije v Kairu, g. Miloju Smiljaniću za njegov trud, požrtvovalnost in organizacijo velikonočnih daril! Iskrena hvala tudi našim vrlim sestram, ki so položile v to stvar zopet kosček prave jugoslovanske domovinske ljubezni!

NOVICE IZ SLOVENIJE POD LAŠKO KNUTO. Iz Ljubljane poročajo, da je bil tamkaj ubit bivši ban dr. Marko NATLACEN, ki je bil naš ožji rojak, doma iz Manč v Vipavski dolini. Kdo ga je ubil in kakšni so bili razlogi, tega poročilo ne pove. Nadalje poročajo, da so ubili tudi policijskega komisarja Ljubljanske policije POLAKA. Poročila nadalje navajajo, da je bilo v zadnjem času ubitih okrog 40 manj znanih Slovencev. Te uboje pripisujejo partizanom-komunistom. V ostalem se naše ljudstvo izredno dobro drži. Dosedaj je bilo v Sloveniji pod laško knuto ustreljenih okrog 60 talcev.

KRALJEV DAN so Ljubljanci praznovali s tiho manifestacijo. Ob prostoru, kjer je stal spomenik kralja Aleksandra, ki so ga Lahi nasilno odstranili, so pasanti tega dne hosili z odkrito glavo. Manifestacija je v celoti uspela in so Lahi za njo šele čez nekaj dni izvedeli. - Sabotaže se nadaljujejo. Več električnih transformatorjev je bilo porušenih, del ljubljanske elektrarne je uničen. Na progi Ljubljana-Rakek so neznanci na več mestih odvili tračnice in je nekaj vlakov iztirilo. Na nekaterih cestnih delih trase Planina-Vrhnika so neznanci izpodžagali brzojavne drogeve. Koncem meseca oktobra je bil v Vevčah ubit brigadir karabinerjev. Zaradi tega so pozapirli veliko število domačinov, krivcev pa niso izsledili. - 26. okt. je prišlo pred hotelom Miklič v Ljubljani do prave bitke med Slovenci in laškimi vojaki. Dva laška vojaka sta bila usmrčena, več pa jih je bilo ranjenih. Ranjeni so bili tudi nekateri Slovenci. - Na Dolenjskem je bil ustreljen laški vojak in so zato oblasti pozapirle nad 400 ljudi. - Na Viču je bil ustreljen neki Slovenec, ker je izdajal Lahom skrivališča četnikov in baje tudi pokazal nekaj skrivnih zalog municije. Storičca niso dobili. V Ljubljani je bil izvršen atentat na bivšega upravnika policije, dr. Hacinca. Vse sokolske organizacije na področju takozvane Ljubljanske pokrajine so bile razpuščene, imovina pa je zasegla država. Mesto napisov "Sokolski dom" so Lahi postavili table z napisi "Duce vinceremo". - Nove ulice v Ljubljani: Kongresni trg, kjer je stal spomenik kralja Aleksandra se imenuje sedaj trg Mussolinija, Trg Kralja Petra je sedaj Rimski trg, Bleiweisova cesta se imenuje Cesta Viktorja Emanuela, Komenskega cesta pa Petrarkova cesta itd.

ČETNIKI DELUJEJO TUDI V SLOVENIJI POD LAŠKO KNUTO Prejeli smo zanesljiva poročila iz Slovenije, ki pravijo, da na Krimu pa vse do Vinji vrha nad Cerknico

deluje veliko število oboroženih fantov in mož, ki so zasedli precej vasi jugozahodno od Ljubljane. Do 20. oktobra so četniki držali v svoji oblasti celo vrsto vasi in naselij med Ljubljano in Cerknico. Tega dne pa je laška redna vojska z oklopnimi avtomobili in lahimi tanki v petih smereh, t.j. iz Ljubljane, Vrhnike, Logatca, Cerknice in Velikih Lašč pričela s čiščenjem ozemlja, ki so ga držali četniki, in le z velikimi težavami in žrtvami se je Lahom posrečilo pregnati četnike, ki so se umaknili v višine, ki so za tanke nepristopne. Istega dne je bilo v vsej Ljubljanski pokrajini proglašeno obsedno stanje. Zadnje množestvene aretacije in streljanja so predvsem v zvezi s četniško akcijo v Sloveniji. Zanimivo je, da je laškemu časopisu prepovedano pisati o teh dogodkih. Isti slučaj kakor v Črni gori. Poročila o delovanju četnikov na Slovenskem je objavila v Švici "Neue Züricher Zeitung". Laški listi na te trditve niso reagirali.

SLEČENI LAHI DEFILIRAJO PO SARAJEVU. AIA poroča iz Carigrada, da so pred kratkim poskušali Lahi napasti z oklopnimi avtomobili mesto Višegrad, ki leži na meji Bosne in Srbije in ga imajo v svoji oblasti četniki generala Mihailoviča. Pri napadu so štirje oklopni avtomobili zdrčali po nasipu in so jih četniki zajeli z njihovimi posadkami vred. Lahi so nato privlekli topništvo in zagrozili, da bodo porušili tudi mesto, če četniki ne izpustijo zajetega moštva. Ali nesreča je hotela, da so četniki zajeli tudi še laške kanone in topničarje. Nato so se pričeli pogajati z Lahi glede ujetnikov, ki itak ne vedo kaj z njimi početi. Oklopnih avtomobilov seveda ne dajo, topov in municije pa tudi ne. Za ujete Lahe so zahtevali določeno količino bencina, ker drugače jim tudi avtomobili ne bi mnogo koristili. Lahi so se pogajali po laško, no končno so le dali zahtevane količine tekočega goriva. Četniki so nato osvobodili ujetnike, samo so poprej prevdili s stvarmi, ki jih njihovih skladišča nimajo preveč na zalogi. Lahci so ostali napol nagi na cesti vse dokler se jih niso usmili Nemci, ki so jih odgnali v Sarajevo in jih pustili za kazen defilirati v napol nagem stanju po sarajevskih ulicah. Pravijo, da Sarajevčani tega prizora ne bodo tak hitro pozabili.

DEL LAŠKE EKSPEDICIJSKE BRIGADE SO RUSI UJELI Moskovski radijo poroča, da so Rusi zajeli v dolini reke Donjeca velik del laške brigade, ki je pripadala laškemu ekspedicijskemu zboru. Lahi so se kar sami ponudili Rusom, in ker jih niso mogli tako hitro odvesti v zaledje, so pričeli na vso moč bežati proti ruskemu ozadju, da ne bi prišli v roke Nemcem. Rusi pravijo, da so Lahi tako hitro bežali, da so jih morali spremljati s konjenico, ker da bi jih ruski pešec drugače le težko dohajal.

V VRSTE GEN. MIHAILOVIČA PRIHAJA ČIMDALJE VEČ PRIMORČEV IZ FRANCOŠKO-ITALIJANSKE MEJE POROČA POSEBNI DOPISNIK ENEGA NAJUGLEDNEJSIH ANGLEŠKIH DNEVNIKOV "DAILY HERALD-A", DA JE NA VSEM OZEMLJU JULIJSKE KRAJINE PRIČELO MNOŽENSTVENO UHAJANJE SLOVENSkih FANTOV IN MOŽ ZLASTI IZ OKOLICE TRSTA, S KRASA, PIVKE, IDRIJSKE OKOLICE, TOLMINSKEGA, BRD IN CERKLJANSKEGA ČEZ NEKDANJO ITALIJANSKO-JUGOSLOVANSKO MEJO V NOVO LJUBLJANSKO POKRAJINO. OD TU ODHAJAJO PRIMORCI V VELIKEM ŠTEVILU IN PO NAJRAZLIČNEJSIH POTEH PROTI JUGU V VRSTE ČETNIKOV GEN. MIHAILOVIČA. SLOVENC, KI SO ŽIVELI 20 LET POD FAŠISTOVSKO TIRANJO, SO SE OPOGUMILI PO VESTEH, KI JIH PRINAŠAJO IN ŠIRIJO Z VELIKIM STRAHOM ITALIJANSKI VOJAKI, KI PRIHAJAJO IZ JUGOZAHODNIH KRAJEV JUGOSLAVIJE, O JUNAŠKIH PODVIGIH ČETNIKOV GEN. MIHAILOVIČA. OSTALI SLOVENC, PRAVI POSEBNI DOPISNIK "DAILY HERALD-A", KI NE MOREJO H MIHAILOVIČU, PRAV USPEŠNO VZEMIRJAJO ITALIJANSKE OBLASTI IN SO V NAČELU CELOTNEGA PROTIFAŠISTOVskega GIBANJA, KI IMA ZA CILJ PREKINITI ZVEZO Z NEMCI. SEVERNI DEL ISTRE, ZLASTI PA OKOLICA TRSTA IN GORICE, TO JE SREDIŠČE VELIKIH IN STALNIH NEMIROV. - PETA MOTORIZIRANA ITAL. ALPSKA DIVIZIJA, KI JE POSKUŠALA ZAVZETI UTRJENE POSTOJANKE MIHAILOVIČEVH ČETNIKOV JE BILA PO POLNOMA RAZBITA, ŠESTI POLK IZ BOLCANA PA UNIČEN. - BORSKI RUDNIK SO ČETNIKI RAZDEJALI.

SLOVENSki PROSTOVOLJEC nam piše: "Darujem v tiskovni sklad svojo prvo plačo - J.D." Vrlemu fantu sporočamo, da je sklad za prostovoljske žepe zavezan.